

Izloži razen nedelj in praznikov vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne prišili. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petstotnica 75 vin., pogojen prostor 1'25 v; razglaš in poslano vrtica po 1'50 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Posamezna števil. stanje — 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošli ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Ignacij Borštnik.

Mlada slovensko kulturo je zadel težak udarec. Iz redkih vrst slov. gledaliških igralcev je iztrgala Uroda njih najboljšega člana — Ignacija Borštnika. Slov. drama, ki se je ledu poslednji čas jela oproščati svojih diletskih početkov in zavzemati v kulturnem organizmu naroda tisto mesto, ki ji gre po prirodi, je utrpela s to nenadno smrtjo neizlečljivo izgubo. Na pragu najlepše bodočnosti, prišedši v Ljubljano, da s svojo umetniško osebnostjo dá igralskemu naraščaju pogona umetniškega vstvarjanja, da s svojim globokim pojmovanjem igralske umetnosti in bogatim strokovnim znanjem pomaga v komati otvorjeni Dramat. šoli vzgajati mlade duhove, je v polnem, zrelem razcvetu svojih sil šel dragi mojster od nas. Včeraj opoldne je Ljubljano pretresla tragična vest njegove smrti.

Ignacij Borštnik, doma iz Cerklj na Gorenjskem, je sin tiste dobe, ko se je slovenska duša jela boriti za prvi izraz svoje kulturne in nacionalne osvoboditve, tiste lepe dobe, ki je bila tako bogata na idealizem in ki je dala slov. narodu njegovega tovariša, nepozabnega Verovška. Borštnik in Verovšek — dva zvesta borca naše gled. umetnosti, ki sta stala ob njeni zibelki in jo spremljala preko vseh prilik in nepravil, skozi labirint prekrutih usod vse tja do velike osvoboditve tega naroda. Oba v svojem umetniškem bistvu neskarjeni slov. duši, realista vseskozi, je bil drugi glasnik slovenskega humorja, veder, pronicav duh, gibek in žolčen, a Borštnik interpret tiste mrke, glo-

boke resnobe, vaše zamišljene, ki je tipična črta slovenskega značaja. Komplikirane, težavne karakterne vloge so bile Borštnikovo torišče. V njih se je izživljal, stopnjeval svojo osebnost in razžigal blesteče utrinke svojih bogatih življenj. Ljubljana ga pozna zlasti po njegovi silajni kreaciji Kralja na Betajnovi, slovenskem nadčloveku. Še poslednji čas smo ga videli v Strindbergovem »Očetu«, kjer nam je z izrednim bogastvom svojih sredstev podal masivno očrtani tip ritmojstra, ki ga je majstersko obložil z vsemi minucioznimi detajli. Zagrebu pa, kjer je preživel mnogo svojih najboljših let, je dobro znan iz Macbetha, Leara, Beneškega trgovca, nešteti Ibsonovih dram — velikih kreacij, dovršenih v sebi, in harmoničnih umetnin. Nepregledna je vrsta njegovih kreacij. — Borštnik je tudi pisal za oder. Med njegovimi deli je najbolj znan »Stari Ilija«. Njegovi igralski razodevajo predvsem spretnega večaka, ki do zadnje podrobnosti obvladuje tehnično plat odra, rutinerja, ki se je poglubil v skrivnost efekta.

Borštnik, ki je z vso dušo visel na slov. gled. umetnosti, nepriznani in neljubljeni, ki je, dasi ločen od svojih najožjih rojakov, vedno spet prihajal k njim in jim dal iz neizčrpnega vrelca svojega umetniškega bogastva in zakladnice svoje zrele osebnosti, bodi njegovim mladim tovarišem svetel pogon za sedaj in za v bodoče! Bil je eden naših prvih zidarjev, prvih graditeljev — zato v nas spomin nanj ne sme umreti!

Fran Albrecht.

Strankin zbor.

Izvrševalni odbor Jugoslovanske socijalno-demokratične stranke sklicuje v zmislu § 37. org. pravilnika na dan 1. in 2. in event. 3. novembra 1919

XI. redni strankin zbor

Ljubljano, v deželnozborski dvorani (Deželni dvorec na Kongresnem trgu).

Provizorični dnevni red:

1. Verifikacija mandatov. Sprejem poslovnega reda. Volitev odsekov.

2. Poročila:

a) strankinega tajništva;
b) strankinega blagajništva.
c) o strankinem tisku:

c) strankine delegacije v Narodnem predstavništvu, v pokrajinski in v osrednji vladi.

d) strankine kontrole.

3. Politični položaj in taktika stranke. Ujedinjenje jugoslov. socialističnih strank in internacionale.

4. Naša mejna in narodnostna vprašanja.

5. Izobraževalno delo in njega pomen za proletarijat.

6. Gospodarska organizacija proletarijata.

7. Kmečko vprašanje in socijalna demokracija.

8. Eventuelni samostojni predlogi.

9. Volitev izvrševalnega odbora in strankine kontrole.

Začetek 1. novembra 1919. ob 8. uri dopoldne.

Imena poročevalcev objavimo posebej.

V Ljubljani, dne 17. sept. 1919.

Tajništvo JSDS.

Iz strankinega org. pravilnika:

§ 37. Redni strankin zbor je vsako drugo leto. Izredne strankine zbore skliče izvrševalni odbor, če ga zahtevajo vsaj tri deželne organizacije, ali če smatra izvrševalni odbor, da je nujno potreben.

§ 38. Zastopnike na strankini zbor imajo pravico poslati:

a) vsaka krajevna organizacija po enega za vsake 50 članov;

b) vsaka deželna organizacija po dva;

c) strokovne skupine vsake dežele imajo pravico do enega zastopnika; ravnotako imajo tudi mladinske in ženske strankine organizacije pravico do enega zastopnika za vsako deželo.

Parlamentarni zastopniki stranke in izvrševalni odbor morajo na strankin zbor in imajo na njem sedež in glas, ki je v zadevah, tičečih se njihovega delovanja le posvetovalen.

Krajevne organizacije morajo voliti delegate na krajevnih članskih shodih, deželne organizacije pa na svojih odborovih sejah.

§ 40. Predloge deželnih in krajevnih organizacij je vpsolati vsaj 14 dni pred zborom izvrševalnemu odboru, da jih priobči v glavnem strankinem glasilu vsaj 8 dni pred zborom; to velja za predloge izvrševalnega odbora.

§ 42. Stroške za delegacijo na strankini zbor nosijo krajevne, oz. deželne organizacije same.

Ad § 38. V smislu izvrševalnega odbora z dne 11. julija 1919. je merodajno za preračunjenje števila delegatov, ki odpadejo na posamezne podružnice, število podružničnih članov z dnem 1. julijem 1919., v kolikor so plačali svoje prispevke in so podružnice te prispevke strankini blagajni vplačale.

Ameriški sodrugi pred senatnim odborom Zedinjenih držav.

Vprašanje Primorja in Reke.

Minister za šume in rude je prejel iz Amerike sledeči brzojav:

Anton Kristan, minister, Belgrad, Washington 193/10.

Prosim obvestite »Naprej« in drugo jugoslov. časopisje: Skupina

delegatov »Jugoslov. republikanskega združenja« (J. S. A.), sestoeča iz sodrugov Etbin Kristan, Šarirman, Kerže, Godina, Mihajlovič in Skubič iz Chicago ter Lazareviča in Hrebilanič iz Njujorka je bila v četrtek sprejeta od senatorskega komiteja Zedinjenih držav za zunanje posle.

Kristan je predložil detajliran memorandum z ozirom na sedanje stanje naših mej, predvsem Primorja. Predložil je nazore jugoslov. glave spora z Italijo, naglašajoč nesoglasje med motivi ameriškega vojskovanja in sedanji mednarodni ambicijami ter zlasti poudarjal mednarodni značaj balkanskega vulkana. Pojasnil je, da če težkoče za jugoslavijo, ki potrebuje nacionalnega miru, konstatiral je, da jugoslovani žele prijeteljskih odnošajev z drugimi narodi na temelju pravice. Izjavil se je proti londonskemu paktu, ki je izrazil jugoslovansko irredento in nevarnost za bodoči mir Evrope in vsega sveta.

Delegacija je predložila skrbno izdelano etnografsko karto in podala tozadevni statistični material in druge podatke. Kerže, Godina, Skubič in drugi so nato podali obilo podrobnih dokazov, da gre v našem slučaju za imperalistično nasilje.

Protestirali so proti očitnim pariskim manevrom ki streme za tem, da bi se omaloževalo vprašanje Reke, ter obrnilo pozornost na druga absolutna manj važna vprašanja. Na vpogled so stavili vso ono literaturo, ki jasno kaže mišljenje Italijanov, ter priča o nevarnosti italijanskega imperalizma. Delegacija je dala nadalje vsa potrebna pojasnila na vprašanja posrednih senatorjev.

Seja je trajala dve uri.

Koncentriranje italijanskih čet na demarkacijski črti.

LDU, Split, 23. (DDU.) Opaža se neko sumljivo gibanje italijanske vojske v zasedenem pasu. Vasi in pozicije, ki so jih Italijani zapustili, so zadnje dni zopet zasedli. V Pačetnici, kjer vodi cesta v Trogir, se koncentrirajo italijanske čete, istotako na Labinu, kamor so zopet pripeljali topništvo in oklopne avtomobile na demarkacijsko črto. Ravnotako se opaža ojačevanje vojske zlasti proti Sinju. Iz okupirane ozemlja prihajajo alarmantne vesti, o nameravanem vpadu proti Trogiru in Splitu. Med dalmatinskim prebivalstvom vlada veliko razburjenje. General Viora v Sibeniku je izdal okrožnico na dalmatinsko prebivalstvo, v kateri pravi, da je razpuščanje poveljstev in oddelkov

stvar organizacijske in ne politične narave. Ker so ta dejstva izzvala, oziroma bi mogla izzvali razna domnevanja, obvešča svoje častnike in volake, da se dosedaj ni ničesar izpremenilo v političnem položaju in da se razen odpuščenih niti ena puška in niti ena sablja ne oddaljuje od Dalmacije.

Dr. Lotrič:

Misli o šolstvu.

II.

V Cislajtani smo dobili moderni šolski zakon z dne 14. maja leta 1869. Leta 1870. je zboroval v Rimu splošni cerkveni zbor, ki je proglasil rimskega papeža za nezmožljivega. Tedajna avstrijska vlada je na to sporočila v Rim, da odstopa od konkordata, sklenjenega leta 1855. Formalno pa je bil konkordat razveljavljen od strani avstrijske vlade še le z zakonom z dne 7. maja leta 1874., ki je nudi t. zv. zunanje razmere katoliške cerkve, predvsem premoženjske razmere, patronatne zadeve, vprašanje cerkvenih občin, uradov itd. Rimska kurija pa se konkordatu ni odpovedala. Papež Pij IX. je celo slovesno proklel novo avstrijsko ustavo, ki je jamčila državlanom politične svobode, človeške pravice, svobodo vesti in verskega prepričanja, svobodo vede. Ta od papeža prokleta ustava je postavila Avstriji tudi šolstvo na moderni temelji. Sicer so klerikalci naklonjeni vladi šolski zakon večkrat obšli na ljubo cerkvenim krogom. O tem pozneje.

Konkordat pa je bil odpravljen le v Avstriji. Hrvatska je imela na polju zakonodaje svojo avtonomijo, neke vrste samostojnost. Cerkev ni krogi so bili v Banovini tako vplivni, da so dosegli, da hrvatski sabor ni odpovedal rimski kuriji konkordata. Tako je prišlo, da je konkordat na Hrvatskem še danes v veljavi. Zgoraj sem nakratko očrtal, kako moč daje konkordat cerkvi glede šolstva in vede. Ta vpliv gotovo ni koristil zagrebški univerzi na polju svobode znanstvenega raziskavanja. Kdor bi pisal zgodovino hrvatske univerze in znanstvenega ter kulturnega napredka hrvatskega naroda v novejši dobi, ne bi mogel prezreti dejstva, da je imela katoliška cerkev ravno vsled konkordata velik vpliv na razvoj vede in kulture na tem ozemlju. Kdor vpoštevava navedena dejstva, bo pač lažje razumel zaostanek hrvatskega znanstva ter brezpomenski hrvatske univerze v primeri z vseučilišči drugih narodov, kjer se je veda lahko svobodno razvijala.

Živimo v dobi splošnega napredka. Tehnika dela prave čudeže. Vedno bolj obvlada globine morja in višine neba. Davno že pozabljeni preteklost vstaja živa pred nami. Iz

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil Fran Albrecht.

(Dolge.)

Ko sem prišel z grajskega holmca, sem dohitel dve dami. Idoč mimo, sem se oplazil ob rokav ene izmed njiju; ozrl sem se vanjo, imela je polno, nekoliko blede lice. Zdajci je zbledela in postala navadno lepa; ne vem, čemu, — nemara beseda, ki jo je slišala od koga mimoidočih, nemara samo tiha misel. Ali morebiti vsled tega, ker sem se dotaknil njene roke? Njene obokane prsi so se parkrat valjujoč dvignile, njena roka se je krčevito oprijela solnčnika. Kaj ji je bilo?

Obstal sem in pustil, da je šla spet mimo; jaz v tem hipu nisem mogel naprej, vse se mi je videlo tako čudno. Bil sem sila razdražen, srdit nad samim seboj radi zgodbe s svinčnikom, in v največji meri razburjen vsled te hrane, ki sem jo zavžil na prazen želodec. Po nekakšnem muhastem domisleku so se zdajci moje misli zaokrenile v neko posebno smer; objela me je čudna slast; da bi prestrašil te dve dami, da jih zasledujem in nadlegujem na kakršen-

koli način. Znova sem ju dohitel, šel mimo, se hipoma okrenil in obstal pred njo iz oči v oči, da jo opazujem. Stojim in ji gledam v oči in v hipu sem iznašel ime, ki ga nisem slišal nikoli poprej, zategnjen, nervozen zvok: Ylajali! Ko je stala tesno ob meni, sem se zravnal in rekel vsiljivo:

»Knjigo boste izgubili, gospodična.«

Slišal sem, kako je ob teh besedah moje srce glasno utripalo.

»Knjigo?« je vprašala svojo spremljevalko in šla naprej.

Moja zlobnost je rastla in jaz sem sledil damama. V tem trenutku sem se jasno zavedal, da je moje početje blazno, ne da bi kaj mogel za to; ves sem ponorel v svojem zmedenem razpoloženju, ki mi je šepetalo najbrezumnije nasvete in ki sem jih poslušal po vrsti drugega za drugim. Nič ni koristilo, ako sem si še tako govoril, da se vedem kot pristen bedak; za hrbtom gospodične sem se pačil na vse mogoče bedaste načine in sem ves besen nekajkrat zaključil, ko sem šel zopet mimo nje. Ko sem tako stopal dalje čisto lagodno, vedno nekaj korakov pred njo, sem čutil njen pogled na svojem hrbtu in nehoti sem se sključil od same osramočenosti, ker sem jo bil nadlegoval na tako nezavlišan način. Polagoma me je objelo čudovito čustvo, ko da sem daleč proč, nekje drugje:

nejasno sem čutil, — kot da nisem jaz ta, ki je stopal tu tako sključen po trotoarju.

Nekaj minut pozneje je dospela gospodična pred Pašovo knjigarno; jaz sem obstal že pred prvim oknom in ko je šla mimo, sem zopet stopil k nji in rekel:

»Knjigo boste izgubili, gospodična.«

»Ah ne, kakšno knjigo?« je rekla prestrašeno. »Ali veš ti, o kakšni knjigi pravzaprav govori?«

In obstala je. Kruto sem užival ob njeni zmedenosti; ta zbežnost v njenem pogledu me je očarovala. Njena misel ni mogla pojmiti mojega malega, obupnega nagovora. Šal ni imela nikake knjige s sabo, niti lista iz kake knjige, a vendar je iskala po svojih žepih, ogledovala svoje roke, okrenila se z glavo, se ozirala na cestni tlak za sabo in napejala svojo malo, nežno lobanjičo, da bi doumela, o kakšni knjigi pravzaprav govorim. Njen obraz je izpreminjal barvo, zavzel zdaj ta, zdaj oni izraz; dihala je jedva slišno; zdelo se je celo, da gumbi njene obleke strme vame nalik vrsti prestrašenih oči.

»Kaj se neki brigaš zanj,« je rekla spremljevalka in jo potegnila s sabo, »saj je pijan; ali ne vidiš, da je pijan?«

Najsi sem si bil v tem hipu še tako tuj, popolnoma v oblasti posebnih in nevidnih volj-

vov, — vendar se krog mene ni nič pripetilo, česar ne bi opazil. Velik rjav pes je tekel preko ceste doli proti Tivoliju; krog vratu je imel ozek trak iz novega srebra. Bolj gori na cesti se je v drugem nadstropju odprlo okno, dekletje je naslonilo ven in pričelo svažiti zunanji del šip. Nič ni odšlo moji pozornosti, bil sem pri polni zavesti, vse je delovalo name s tako jasno razločnostjo, kot da se je hipoma razlila močna luč krog mene. Obe dami pred mano ste nosili sinje ptiče krilo na kluboku in šotski svilen trak krog vratu. Smatral sem jih za sestr.

Zavili ste vstran in obstali potem pred Eislerjevo trgovino z muzikalijami, kjer ste nekaj govorili med sabo. Tudi jaz sem obstal. Potem ste šli nazaj, šli po isti poti, kjer ste prišli, stopali mimo mene ter jo zavili naravnost proti trgu Sv. Olafa. Ves čas sem jima bil tako tesno za petami, kolikor sem le mogel. Enkrat ste se okrenili in me premerili z napol preplašenim, napol radovednim pogledom; v njunih obrazih nisem odkril ne jeze, ne namršnenih obrvi. To potrpljenje z mojim trapastim nadlegovanjem me je napravilo čisto osramočenega. Povesil sem oči. Nisem jih hotel delj nadlegovati, zasledovati jih iz gole hvaležnosti samo s pogledi ter jih ne izgubiti iz oči, dokler ne bi kamorkoli izginili.

(Dolge prih.)

izkopani se porajajo pred našimi očmi prastare kulture: Egiptov, Indijev, Babiloncev, Asircev. Zgodovina in primerjalna veda versta dela ogromne napredke. Iz najstarejših zemeljskih plasti pa vstopajo fosilne priče človekove rodne zgodovine. Spale so več milijonov let večno spanje. Z veliko vneto se proučava problem svetlobnih žarkov in bistvo elementov radija. To je zmogoviti pohod vede.

V tej dobi visokega razvoja vede dobimo vseučilišče v Ljubljani. Naloga našega, kakor vsakega vseučilišča, bo vedno gojiti ter izobraževati dijake za praktične poklice. Za male narode ima vseučilišče še poseben pomen. Naše vseučilišče nam bo šele začelo resnično ustvarjati pravo znanost. Priborilo nam bo pristojno mesto na mednarodnem znanstvenem polju. Kulturni svet nas bo začel spoznavati in vpoštevati. To bo predvsem zasluga naše univerze, našega bodočega kulturnega ognjišča. Od dveh glavnih pogojev zavisi razvoj vede: od plemenitega tekmovalstva med znanstveniki in popolne svobode raziskavanja na polju vede. Tekmovalstvo uspeva predvsem, če je na razpolago več znanstvenih središč. V Jugoslaviji bomo imeli, kakor sem že omenil, zaenkrat tri univerze. S tem je dano znanstveni tekmi zelo ugodno polje.

Se važnejša za znanstveni razvoj pa je okoliščina, če sta veda in uk svobodna. Naša univerza mora biti svetišče svobodne vede in znanosti, njeni profesorji pa apostoli resnice in znanstvene neodvisnosti. Iskranje čiste resnice mora biti vedno zvezda vodnica našim učencem. Resnica ostane resnica, hčerka božja, pa če je komu še tako neprijetna in bridka. »Isči resnico, ne boj se resnice, govori resnico, ljubi resnico, ravnaj se vedno po resnici!« Te zlate Husove besede naj bi bile napisane ne samo na vhodnu našega vseučilišča, ampak vsak profesor jih mora nositi v svojem srcu in po njih delovati ter učiti. Seveda se lahko zmoti tudi učenjak. Treba pa je tudi napake in zmotne priznati. To je znak moralne moči. Tajiti jih, pa je znak moralne slabosti. Podlaga znanstvenemu raziskavanju mora biti povsod iskane resnice. To je prvi pogoj zdravega znanstvenega razvoja in njegove resnične napredka. Naša univerza mora biti trdnjava resnice, ki se bo neustrašeno postavila v bran proti vsaki potvornosti resnice, ki se bo uprla vsaki blodnji in zmoti, ki se bo borila proti vsakemu nasilju na kateremkoli polju razvoja človeškega duha. Le tako bo vršila svojo pravo mislo. Boriti se bo morala proti predsodkom na znanstvenem polju, razkrinkati bo morala laživedo, ki se pri nas še v raznih strokah šepiri. Za vzgled naj ji služi neustrašenost tistih čeških vseučiliščnih profesorjev, ki so zapirali neizprosno boj proti ropokipnemu marksizmu češkega naroda. — Mislim na »Kraljevdvorski« in »Zelenogorski« rokopiše. Lepe pesmi iz »najstarejše« češke zgodovine. Ves narod je bil ponosen na te »prastare« spomenike slavne češke zgodovine in stare kulture. Ves svet je občudoval te kulturne spomenike češkega naroda. Toda češka univerza, ki se ji je šlo v prvi vrsti za resnico, je dokazala, da so te pesmi falzifikat, da so ponarejene v novejši dobi. Bridka je bila ta resnica. Uničila je nekaj, na kar je bil ves češki narod — seveda pomotoma — silno ponosen. Proti zastopnikom resnice se je dvignil spočetka ves narod in jih dolžil, da so izdajalec naroda. Toda borilci za resnico so bili neustrašeni. Konečno je vendar le zmaga resnica in češkemu narodu to ni prav nič škodovalo, ampak le koristilo. In tisti mož, ki je vodil ta ropokipni boj, bo češke univerze za resnico, je največ pripomoček k osvoboditvi češkega naroda, je to Masaryk, predsednik češkoslovaške republike. Resnica konečno vedno mora zmagati, čeprav šele po hudih bojih.

Zgodovina vede je v bistvu večni boj luči s temo, boj resnice z lažjo. Veda se mora vedno boriti s človeško nevednostjo in neumnostjo. Svobodno vedo spremlja vedno kakor senca nazadnjaštvo. Trnjeva pot je življenje učenjakov, ki se neustrašeno bore za svobodo vede in znanosti. Ako hočejo svoje nove iznajdbe vpeljati v praktično življenje, zadenejo na odpor tistih, ki imajo koristi od že obstoječih, zastaralih naukov in naprav. Te ljudi imenujemo reakcionarce ali nazadnjake. Qui so sovražniki vsake novosti, za resnico so slepi in gluhi. Če jim tako jasno dokažeš, da so njihovi nazori napačni, da ne odgovarjajo resnici, vse ne pomaga nič.

Proglase te za krivega proroka. Konservativnost in nezavednost ljudskih mas jim je najhujša opora in imenitno živijo od ljudske neumnosti. Ti ljudje so kolkja vsakega napredka. Za seboj imajo nevedno ljudstvo, katerega ponemurnost grdo izkoriščajo. Pregovor »Ljudski glas, božji glas« se je v zgodovini navadno pokazal kot napačen. Resnica je bila navadno vedno na strani manjšine, kakor pravi Jan Hus. Zgodovina človeškega napredka obstoja pravzaprav iz mučeniških zgodb raznih učenjakov in iznajditeljev. Ljudje, ki so se borili za resnico, za svobodo vesti in prepričanja, so bili vedno preganjani. Gorje tistemu, ki si je upal proglasiti nekaj kot neresnično, kar je smatrala večina za resnično. Kdor v starem Babilonu ni veroval v mestnega boga Marduka, ali v Atenah, da Zevs meče strele iz Olimpa, je bil od večine proglašen za nemoralnega človeka, za propalca, katerega je treba pobiti kakor garjevo ovco.

Vsi veliki možje, ki so nastopili z novimi idejami, so bili preganjani, mnogi izmed njih so žrtvovali celo svoje življenje za resnico in svobodo vesti. Mislim, da bom čitateljem ustregel, če jim podam na kratko nekatere najmarkantnejše prikazni iz zgodovine, ki so bili mučeniki, ker so se borili za zmago resnice in svobode vesti. So to apostoli svobode, vede in uka. S tem se tudi ne oddalim od svojega predmeta, ko pišem o vseučiliškem vprašanju. Univerza mora ravnati po trdnjavi resnice, svobode vede in prepričanja.

(Dalje prih.)

Glose.

Konferenca češko-slovaških organizacij se je vršila v Pragi in obravnavala vprašanja mednarodnih stikov, socializacije in draginje. Na zboru je bilo navzočih 120 delegatov od 40 strokovnih zvez, ki imajo sedaj že nad 300.000 članov.

Ultimat rodu Lobkovicov. Organizirano delavstvo v Roudnicah u. l. je sklenilo na velikem ljudskem taboru, da da knežjemu rodu Lobkovicov, ki stanuje v Roudnicah ultimat. Ugotovljeno je namreč, da je cel rodu Lobkovicov denarno podpiral zadnje klerikalne demonstracije proti češkoslovaški republiki in da so se na gradu Roudnice vršila večkratna posvetovanja ljudi, ki se boje dnevnih luči. Razni ljudje so bili tam dolgo gostje in polletni splošni neznanjeni niso bili. Delavstvo nima do tega izdajalskega rodu nobenega zaupanja več in zato se glasno zahteva, da odide vse, kar spada k rodu Lobkovicov, v 48 urah iz Roudnic in da prevzame upravo gradu v veleposestvom vred odbor, ki mu bo ljudstvo zaupalo. Po 48 urah delavstvo ne jamči več za osebno varnost članov tega rodu. Dalje smatra delavstvo za sramoto češkoslovaškega naroda, da je slavnostna gora Rip še danes last Lobkovicov in zato slavnostno proglašajo to goro za last celokupnega češkoslovaškega naroda in nalaga novemu okrajnemu odboru, da uresniči to soglasno voljo delovnega ljudstva na Podlipskem. — Ta energičen protest Podlipškega delavstva nam je jasen dokaz za mišljenje in voljo češkoslovaških proletarcev. Kdaj se zganejo pa mi?

Zemlje legionarjem! Zemljiški odbor češkoslovaškega »N. P.« je obravnaval v svoji seji ob navzočnosti zastopnikov agrarnega in finančnega ministrstva ter zastopnikov legionarskega zemljiškega odbora predlog o oddajanju zemljišč legionarjem. Po obširni razpravi je bil sprejet predlog, da se izvoli pododbor, ki bo legionarjem oddajal. — Z delom in razumevanjem ljudskih koristi se napravi že kaj več kot pa s sabotažo parlamenta in z krkanjem.

Sladkorna banka v Pragi. Živnostenska banka in Avstrijski kreditni zavod, sta skupno ustanovila Sladkorno banko v Pragi, ki je nastala z združenjem sladkornih oddelkov obeh bank. Banki sta — kakor znano — razdeljevalnici češkega sladkorja. Da bi pa ljudstvo lahko še bolj izžemalo, sta si ustanovile zopet novo — najbrž »neodvisno« — banko. Znano pa, znajo!

Zveza narodov začne z delom. Zveza narodov dobi veljavo v onem trenutku, ko bo mirovna pogodba ratificirana od Anglije, Francije in Italije in začne takoj po ratifikaciji delovati v Londonu. Glavni sedež Zveze bo do premeščenja v Ženevo zaenkrat London. Mnogo nuneja dela čaka Zvezo, ko vstopi v življenje, kar se ima zgoditi 15 dni po ratifikaciji miru: najprej mora Zveza imenovati u-

pravno komisijo za saarsko ozemlje in najvišjega komisarja za mesto Odansko. V Zvezinem svetu bodo tudi zastopniki neutralnih držav, v kolikor se te pridružio Zvezi. V tajništvo Zveze so že poklicani zastopniki 10 narodov. Zato ker je tudi jedro Zvezine organizacije, da ne zastopa nobene oddeljene države, ampak vse narode, ki so se Zvezi pridružili, bodo Zvezo vodile osebnosti, izbrane na temelju svojih posebnih zmožnosti brez ozira na njih narodnost.

Parlament sinnfeinovec na Irskem je po poročilu »Gazette Dublin« razpuščen.

Razmere na Španskem so tako zmešane kot v Jugoslaviji. Španija, ki je bila svoje dni cvetoča in napredna, je danes ena najsiromašnejših in najbolj nazadnjaških držav v Evropi. Dvoje vprašanih pretrsa danes Španijo: avtonomično in socialno. Buržoazija v Kataloniji, kjer je industrija in trgovina najbolj razvita, zahteva, da se odtrga od ostalih pokrajin in pri zadnjih volitvah je to gibanje dobilo tudi 30 poslancev. Španska kamarija je v velikih stiskah. Medtem ko so si meščanske stranke vsled tega hudo v lašeh, se jači gibanje proletarijata. Kot povsod, je tudi Španiji vojska zarezala globoke rane. Španija je med vojno dobavljala entente, vsled tega so silno bogateli kapitalisti. Draginja je velika in agrarno vprašanje pereče. Ta dejstva so združila delavce in kmete in revolucionarno gibanje je dnevno močnejše. Vlada se poslužuje pri oviranju tega gibanja najrazličnejših sredstev. Vlade se prav pogosto menjavajo. Vse to pa ne pomaga nič, ker ostane vedno vse pri starem. Zapira se seveda prav pridno socialiste, nastopa se tudi z orožjem. Opažati je, da je

komunistično - revolucionarno gibanje v Španiji pridobilo mnogo na obsegu.

Socialna vojna v Ameriki. Po poročilih »V. Z.« so cene živila v Ameriki nenavadno visoke in dnevno še stopajo. Mizar zasluži n. pr. 3000 dolarjev (150.000 kron) letno, porabi pa veliko več; vedno stopajoče mezde ne morejo zadržati stalno naraščajočih cen. Delavska moč se je v Ameriki zvečala, toda nasprotstva so se tako poostрила, da tudi v Ameriki najbrž odloči nektrava ali krvava revolucija. Prvi njeni početek je zahteva železničarjev po nacionalizaciji železnic. Amerika ve, da ji je Evropa potrebna in interesi Amerikancev za Evropo so danes precej večji kot nekda. Ni Amerikana sedaj, ki bi ne nameraval ogledati si Evropo.

Amerika in mandat čez azijsko Turčijo? Čuje se, da je Wilson javil ameriškim delegatom na mirovni konferenci, da zavzame stališče, da Amerika ne prevzame mandata nad azijsko Turčijo. Ne čudimo se temu »demokratizmu« Amerike in Wilsona, ki še ne more računati na možnost z orožjem posegati v spore, ker je vojska v Ameriki itak že izzvala veliko nezadovoljnost in se opaža silno revolucionarno gibanje, na katero je Wilson moral pogledati z obema očesoma. Ali Amerika bo znala tudi na drug način prodirati v svet s svojim kapitalom...

Tudi Danska zahteva vojno odškodnino. Kodanski »Handelsblad« priobčuje štatskio izgub, ki so jih povzročile Danski vojnoče države z uničenjem ladij in blaga. List zahteva, da se svojcem danskih državljanov, ki so umrli vsled vojske, izplača nagrada, ki jo lisi ceni na 100 milijonov kron.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Združenje monopolskih uslužbencev za SHS.

LDU. Belgrad, 23. Včeraj se je v Belgradu konstituiralo združenje monopolskih uradnikov in uslužbencev za kraljevstvo Srbov. Hrivatov in Slovencev. Izvoljen je bil odbor, ki naj izvede organizacijo po vsem kraljevstvu. Svaha združenja je varstvo interesov članov. Društvo bo izdajalo svoj list.

Po svetu.

TUDI V PRAGI POMANIKANJE PREMOGA.

LDU. Praga, 23. (ČTU.) Z ozikom na vesti z Dunaja o tamošnjem kritičnem položaju glede preskrbe s premogom, se na podlagi informacij predsednika upravnega sveta praške elektrarne sporoča, da stoji tudi to podjetje pred katastrofo. Dnevno se potrebuje 30 vagonov premoga, dosepejo pa v zadnjem času samo 3 vagoni na dan. Zaradi tega se uporabljajo rezerve zaloge. V 14 dneh bo praška elektrarna izčrpala vse zaloge, ako se ne bo zvišal dovoz premoga, za kar pa je le malo upanja. Kmalu bo došlo do tega, da se bo moralo prekiniti obratovanje električne cestne železnice že ob 6. zvečer. Pozneje se bo moralo obratovanje sploh ustaviti. Obstoja tudi nevarnost, da bo nastala vsled tega zmanjšanja razsvetljavne energije zopet tema po ulicah in da bo ogroženo tudi poslovanje telefonske centrale.

Ustanovitev svetov za rudarske okoliše na Češkem.

LDU. Praga, 23. (ČTU.) Vlada pripravljala zakon, s katerim se ustanovi institucija svetov za rudarske okoliše. Ta načrt ima namen, da potem zakonite določitve obsega, ki ga naj ima voliv delavstva na vodstvo rudarske propagande, prepreči nasilen prevrat. Obenem pa se hoče zagotoviti delavstvu glede upravičenih zahtevkov vpliv na upravo podjetij.

RESEN POLOŽAJ V ITALIJI. — NAPETOST ITALIJANSKIH NACIONALISTOV. — NITTI PRED ODPSTOPOM.

LDU. Curih, 23. (ČTU.) Od italijanske meje poročajo: Razvoj reških dogodkov povzroča v Italiji veliko razburjenje. Vladna prepoved, da se ne smejo objavljati direktne vesti z Reke, je dala povod, da se razširjajo najrazličnejša poročila. Tako se razširja vest, da je D'Annunzio sklenil odpovedati se rimski vladi in celo Italiji, ako bi v reški zadevi ne zavzel patriotičnega stališča. Neprestano prihajajo k D'Annunziju novi prostovoljci. Položaj vlade je vsled reške akcije zelo težaven. »Corriere della Sera« hudo napada Nitti in mu očita, da

polijski uradniki ponoči preiskujejo uredništva časopisov in da plenijo članke in poročila o reških dogodkih.

Lugano, 23. (ČTU.) Zdi se, da je med Nittijem in Tittonijem prišlo do resnega nesporazumljenja vsled tega, ker Tittoni odločno kot predzgodnjo graja Nittijevo prvo ostro obsodbo D'Annunzijevega početja. V parlamentarnih krogih prevladuje naziranje, da reško vprašanje tako dolgo ne more biti rešeno, dokler ostane Nitti na krmilu. Časopisi izjavljajo, da je Nittijevo stališče omajano. Vsa vojska je proti ministrskemu predsedniku, ravno tako tudi kmetje in delavci. Zanj so samo tisti poslanci, ki se boje, da brez Nittijeve podpore ne bi bili zopet izvoljeni. Pri takih razmerah z napestostjo pričakujejo nadaljevanje zborničnih sej, ki se začne v sredo.

Italijanski vojni svet.

LDU. Rim, 22. (DunKU.) Včeraj popoldne je bil v Rimu vojni svet, kateremu so prisostvovali ministrski predsednik Nitti, mornariški minister, vojni minister, državni podtajnik za zunanje posle, general Diaz in admiral Cagni. Kakor poroča »Corriere della Sera«, je bila debata v tem vojnem svetu zelo živahna. Admiral Cagni je odklonil ponudbo ministrskega predsednika Nittija, naj doseže z D'Annunzijem sporazum, potem ko je imel s Tittonijem razgovor o diplomatskem položaju.

Kovinarska stavka v Berlinu.

LDU. Nauen, 23. (Brezlično.) V krizi berlinske kovinske industrije je pričakovati odločitev v pondeljek zvečer povodom glavne skupščine zveze kovinskih delavcev. Sedaj obstoje delne stavke pri 14 tvrdkah. V posameznih primerih so se morali nestavkajoči delavci odpustiti, ker so morali zaradi delne stavke posameznih oddelkov cel obrati ustaviti delo.

Zima v Vogezih.

LDU. Pariz, 23. (DunKU.) - Brezlično.) Temperatura je zelo padla. Mraz je občuten. Vogezi so pokriti s snegom. V Remiremontu v dolini Temse je padla temperatura na 0. Sneg je močno zapadel v Yorkshire, Chamberlainu in Devonshire.

Revolucionarno gibanje v Egiptu. (1200 smrtnih obsodb.)

»Telegraph« poroča: V Egiptu deluje tajna revolucionarna družba. Ubitih je bilo doslej vseh 28 vladnih priči v zadnjem veleizdajalskem procesu, ki se je končal s smrtno obsodbo obtožbenih. Revolucionarji so sklenili smrtno obsodbo ministrskega predsednika, kar je razvidno iz zadnjega bombnega atentata, enako tudi poveljnika angleške armade in kairskega ter aleksandrijskega poveljnika. Celotno so sklenili revolucionarji 1200 smrtnih obsodb.

Uspeh kovinarjev v Kamniku.

Kovinarji »Kranjske tvornice za železne in bravarске robe v Kamniku« so potom svoje organizacije sklenili sledečo svojo prvo pogodbo:

Pogodba

sklenjena med ravnateljstvom Kranjske tvornice za železne in bravarске robe v Kamniku in delavstvom te tovarne, zastopanim po »Osrednjem društvu kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani« in zaupnikom delavstva.

Pogodba se sklepa v navzočnosti gospodov:

1. od ravnateljstva podjetja g. inž. Josip Jellinka;
2. od osrednjega društva kovinarjev g. Ivan Hlebš;
3. od delavstva tovarne gg. Bešter Alojzij, Pavič Josip in Kramar Bruno ter zastopnik strokovnega tajništva g. Kosič Franc, nadalje navzoč zastopnik »Zveze industrijalcev« v Ljubljani, g. Milan Suklje.

1. Dosedanja urna plača se delavcem profesionalistom zviša za 40%, pristavkom, da velja za vse te delavce, v kolikor so dovršili 17. leto kot najmanjša urna meza 2 K 20 v.

2. Pomožni delavci, ki so dopolnili 17. leto, dobijo kot najmanjšo urno mezo 1 K 80 vin., pomožni delavci pod 17. letom so deležni 40% nega povišanja meze.

3. Ženskim delavkam pri strojih se poviša urna meza za 70%, vsem drugim delavkam pa za 50%.

4. Oženjenim delavcem (moškim) se plača na teden družinska doklada za ženo 6 K, za vsakega otroka pod 14. letom 5 K. Istotako se izplača nezakoniskim otrokom, to pa le, če se oče izkaže, da ga vzdržuje.

5. Za čas te pogodbe se izplača delavcem podjetja enkratni nabavni prispevek, in sicer: oženjenim delavcem (moškim) 150 K, nadalje za vsakega otroka, kakor pod točko 4 po 25 K, nadalje neozženim delavcem obojega spola po 100 K. Ti enkratni nabavni prispevki se izplačajo dne 1. oktobra tistim delavcem, kateri so v podjetju od 1. avgusta t. l. ostali delavci, ki so danes zaposleni v podjetju, prejmejo ta prispevek 1. novembra.

6. Podjetje priznava § 1154. b. o. d. v zmislu dogovora z dne 12. januarja 1917.

7. Vodstvo tovarne se izjavi, da bo vso najemnino za prostore kantine vplačalo v blagajno delavske knjižnice podjetja.

8. Določbe te pogodbe stopijo v veljavo z današnjim dnem, to je 17. septembra 1919 in veljajo za dobo 6 mesecev.

V Kamniku, 17. septembra 1919.

Podpis.

S tem uspehom so kamniški kovinarji lahko zadovoljni, ako se vzame, da je to prvi boj med kovinarji in industrijo v Kamniku, ter tudi, da se je prvič uradno udeležil obravnav zastopnik zveze industrijalcev, s tem se je tudi že pričelo to, kar je bilo poprej v drugih večjih mestih, namreč da podjetnik ne obravnava z delavstvom, temveč organizacija podjetništva z organizacijo delavstva.

Med pogajanjem smo imeli kratko stavko, ki je pa ponehala na poziv zaupnikov.

Mladi in žilavi organizaciji ključemo: naprej po tej poti, boj bo šel prišel ali treba se bo dobro pripraviti ter izpolniti, kar se mlika; vsi do zadnjega morajo biti organizirani.

Novice.

— Ponovno žigosanje denarja. Ministrstvo financ je naročilo znamke, s katerimi se bo zopet žigosalo naš denar, predno se bo končno izmenjal.

— Uprava monopolov prevzame v svojo upravo tudi štiri tovarne za žvlgalice.

— Ameriškim rojakom na znanje. Svojčas smo opozorili naše ameriške rojake, da ne menjavajo dolarjev za krone v Ameriki, če odpotujejo v domovino. Kakor smo izvedeli, je sedaj ministrstvo financ na našo inicijativo organiziralo tozaddevno akcijo v Ameriki za vso našo državo po našem državnem zastopstvu v Ameriki.

— Pred izmenjavo denarja. Čujemo, da je finančni minister naročil vsem podružnicam avstro-ogrsko banke v Jugoslaviji, da pripravijo vse potrebne za menjavo denarja, ki se začne v najkrajšem času.

— Ustanovitev samostojne občine Grahovo. Ustanovi se samostojna selska občina Grahovo s sedežem v Grahovem, obsegajoča celotno katastralno občino Grahovo.

Zirovnica, Obločice in Lipšnji s pridržkom, da se poprej izvrši za to potrebna ločitev skupnega premoženja in imovine in skupnih bremen.

— **Tihotapci zlata.** V Zagrebu je policija predvčerajšnjem ustavila nek avto, v katerem so hoteli gotovi tihotapci utihotapiti v Nemško Avstrijo večjo količino zlata.

— **Za zdravje naroda.** Razne bolnice na Hrvaškem skrbijo za svoje bolnike prav izvršno. Posebno venerični in tuberkulozni bolniki so hitro »zdravi«. Pošiljajo jih namreč neozdravljene domov, da se bolnice »očistijo« teh nepotrebnih bolnikov, narod pa — »da bude zdrav«. In zagrebški cenzor je »Hrvat«, ki je o tem obširneje poročal v interesu »države« in — »narodnega zdravja« zabil celotno notico. Blagor...

— **Odrava napitnin v gostilnah.** restavracijah in kavarnah. V Zagrebu bodo odpravili napitnine natakarev in natakare, ko se uredi vprašanje plač.

— **Tatvina čevljev.** V Zapršiču so neznani tatovi ukradli za 150.000 kron čevljev.

— **Plače orožnikov.** Vlada je odredila znesek 300 dinarjev mesečno kot plačo za orožnike.

— **Devet mest je na prodaj!** Celo mesto si lahko kupite v Ameriki, če imate denar. Dobite ga prav poceni. Du Pout Chemical kompanija je namreč prenehala z izdelovanjem municije in prodaja sedaj devet mest, ki jih je zgradila okoli svojih tovarn. Kdor želi kupiti mesto, naj kar piše tej kompaniji.

— **Stavka duhovnikov v Ameriki.** Red. John R. Straton, duhovnik v newyorški kalvarijski baptistovski cerkvi je izjavil glede stavke duhovnikov v Ameriki sledeče: »Le odredenelo čustvo dolžnosti se brani duhovnom v Ameriki, da se ne organizirajo v uniji, proglasilo strajk in rečejo deželni, da naj gre v peklo. Vse na svetu je že strajkalo, razen duhovnikov in pogrebnikov. A zdaj se, da so sedaj tudi oni na vrsti.«

Dnevne vesti.

»Slovenčeva« resnost.

»Slovenec« je najbolj resen list naseviti. Vse, kar piše, je lepo in modro. Da ne govorimo še posebej o njegovi polemični spretnosti. — Žalivi izrazov ne rabi nikoli, demagogija mu je še bolj tuja, kakor finavstvo samo. Ves čeden in pošten je, od naslova do inzeratov. Pašten je samo to. »Slovenec« je tudi najne njegov ideal. On je proti sodelovanju z meščanskimi strankami, proti militarizmu (prazprav proti Srbom — njegove tozadevne briljantne članke prinesemo v kratkem v celoti), proti nacionalizmu (po njegovem mnenju bi morali ustanoviti v Jugoslaviji takoj posebne nemške, madžarske, slovaške, macedonske, albanske in črnogorske socialistične stranke), proti versu (v imenu svojega revolucionarnega radikalizma zahteva logično, da se očisti sole vsakega kvarnega popovskega srednjeveštva itd.). Sploh, kakor je rečeno, »Slovenec« je na vseh koncih in krajih, zlasti pa v polemiki najbolj resen list. Kdor ima o tem še kak dvom, naj bere njegove duhovite in stvarne odgovore na naše članke. Spoznal bo takoj, da ga v politični in polemični spretnosti in resnosti prekaša edinole »Večerni list«.

— **Odškodnina za rekvizicije.** Val oni, katerim je vojaštvo ob ofenzivnem pohodu srbske vojske v letu 1918, rekviriralo v svrhu vzdrževanja vojske kake predmete ali živila, naj vložijo s tozadevnimi dokazili opremljene prošnje za odškodnino pri polkovni okrožni komandi (vojno dopolnilno poveljstvo) do vseheta 1. oktobra 1919. Natančnejši podatki so razvidni iz razglašila, ki je nabit na mestni deski.

— **Pekrajnski pokojninski sklad** za Slovenijo pri začasni delavski zavarovalnici v Ljubljani in provizorija pri bratovskih skladnicah. Sprejeta je naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo o ustanovitvi pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo pri začasni delavski zavarovalnici v Ljubljani in o ureditvi provizij pri bratovskih skladnicah v okoliših rudarskega glavarstva v Ljubljani.

— **Cercle français.** S poukom francoskega jezika se prične tekom meseca oktobra v treh kurzi, in sicer vsakikrat ob 6. uri zvečer. Da pa se more določiti število vzporednic in visokost članarine, ki pa vse, kakor ne bo presegala 10 K mesečno, je odboru treba naprej vedeti število članov in članic. Prosi se torej, da vsakdo, ki se želi udeleževati pouka, bodisi da ga je že lani

sko leto obiskoval ali da namerava na novo vstopiti, čimprej pisмено ali ustmeno javi svoje ime, stanovanje, event. značaj ter kateri kurz da želi posecati, društvenemu predsedniku dr. V. Korumu, prof. na I. gimn. v Ljubljani. Članom je tudi knjižnica na razpolago.

— **Prepleskanje pisemskih nabiralnikov.** Ker je pleskanje pisemskih nabiralnikov na lico mesta nemogoče, je sklenilo kr. poštino in brz. ravnatelj, pobrati po mestu vse pisemske nabiralnike, da se izročijo pleskarju v delo. Občinstvu v porabo ostanejo nabiralniki pri vseh poštinih uradih. Tekom enega tedna bodo po možnosti nabiralniki prepleskani in postavljeni na običajna mesta.

Izpred sodišča.

Tragičen umor v Trzinu.

Včeraj, ves dan se je vršila pred ljubljanskim porotnim sodiščem razprava proti Leopoldu Seydlu, 42-letnemu ključavničarju, oženjenemu, rojenemu v Oberlaci pri Dunaju, pristojnemu v Schelbring na Gor. Stajerskem. Razprava je bila ponekod polna dramatičnih prizorov, zaslišanih je bilo 23 prič. Leopold Seydl je obtožen hudodelstva posilne nečistosti in hudodelstva umora, ker je dne 11. julija t. l. v gozdu pri Trzinu posilil 11-letno deklico Milado in jo potem zadavil s trakom za čevlje.

Obtoženec priznava samo dejanje umora, dočim odločno in vztrajno taji dejanje posilstva. Obtoženec je tekom dneva 11. julija t. l. hodil po Trzinu po raznih gostilnah, ponujal sladkor na prodaj ter nagoval razne nedolžne deklice. Popoldne se je sešel tudi z Ano Brejlovo, kateri je ponudil sladkor na prodaj in zahteval, naj gre 11-letna hčerka Milada z njim na mesto, kjer ima shranjen sladkor. Ana Brejlova je v to privolila, obvestila pa je o tem svojega moža Jana Brejla, ki je bil zadovoljen. Obtoženec je vzel deklico s seboj in jo peljal v gozd proti Bistrici. Jan Brejla je nekaj časa sledil obtoženca, ki mu je pa v gozdu izginil. Ker se Milada zvečer ni vrnila domov, so stvar ovadili orožnikom, ki so začeli zasledovati Seydla, katerega so prijeli drugi dan. — O dejanju pripoveduje obtoženec: »Dekle sem vprašal, če ima denar. — Odgovorila mi je, da nima denarja za sladkor. Nakar sem ji rekel, naj mi da uhan. Ona je vzklila: »Baraba! Ravbar!« ter hotela uteči. Mene je prišla jeza in v nagli jezi sem ji vrzel trak okoli vratu. Nato sem jo vlekel v goščo. Posilil jo nisem.

Izvedenci dr. Vučina, dr. Hlavina, dr. A. Šerko in dr. Plečnik podajo mnenje, da je bila 11-letna Milada zadavljena, da so poškodbe na spolovilih bile neposredno posledice, ker imajo znake podplutb. Nato je bilo zaslišanih 23 prič, ki so z vso natančnostjo opisale delovanje obtoženca. Glavni prič: Ana in Jan Brejla sta obširno očitali Seydlovo ponašanje in prigovarjanje glede sladkorja in deklice. Zlasti je bil dramatičen prizor, ko je priča Jan Brejla dejal obtožencu: »Te ne boli srce?« Obtoženec se je nekam izgovarjal, priča mu pljune v obraz, nakar obtoženec: »To je nečisto od Vas!« — Priča Jan Brejla je dalje s trpkim, prijetnim glasom izjavil: »Odškodnino ne zahtevam, ker mi on ne more vrniti moje hčerke. Prosim samo, da dobim smrt tako, kakoršno je pretrpela moja hčerka!«

Po zaslišanju prič sta podala vseučiliška docenta dr. A. Šerko in dr. Plečnik izvedeniški mnenje glede duševnega stanja obtoženca, vega in glede njegove odgovornosti. Dr. A. Šerko je poudaril, da je obtoženec, ki je storil to bestialni čin, rojen hudodelec, duševno degeneriran, manjvreden človek, da je storil svoje dejanje v popolni razsodnosti in da je torej odgovoren za svoj čin. Slično mnenje je podal dr. Plečnik. — Po kratkih ploydojerjih državnega pravdnika in zagovornika ter sklepu predsednika so porotniki enoglasno pritrdili obe glavni vprašanji glede hudodelstva posilne nečistosti in glede umora.

Predsednik Regally je nato prečital sodbo, s katero se obtoženec obsodil na smrt na vešala.

Obsojenec je hladno sprejel sodbo in prijavil pritožbo.

Sodrugil!

Te dni izide v založbi »Slovensko Socialno Matice« v Ljubljani, poštini predal 91, brošura znanega nemškega sodruga Oto Bauerja:

Pot k socializmu,

ki bo stala približno K 2.—. Narodite in razširjajte!

Zanimiva razkritja

o deželnem in občinskem gospodarstvu na Kranjskem.

KAKO SO SLEPARILI.

(Dalje.)

5. Leto 1917.

Vsled izrednih razmer se deželni proračun tudi za leto 1917. ni ustanovil, marveč je deželni odbor v seji dne 23. novembra 1916. le sklenil, da je v letu 1917. začasno pobirati enake deželne doklade, kakor so se pobirale v letu 1914., 1915. in 1916.

Za sestavo računa za leto 1917. pa se je vzel za podlago proračun leta 1914., enako kakor se je to napravilo tudi za leto 1915. in 1916.

Na tej podlagi se kažejo pri gospodarjenju po proračunu nastopni uspehi:

Uspeh:
Dohodki 9.568.112 K 92 h
Stroški 17.271.437 K 39 h

Primanjilja 7.703.324 K 47 h
Presežek —

Proračun:
(7.883.528 K + 1.684.584 K 92 h)
(7.879.167 K + 9.392.270 K 39 h)

(4.361 K — 7.707.685 K 47 h)

Da je predstoječi uspeh tako neugoden, temu je v glavnem krivo to, da se je leta 1917. odplačalo več dolga, nego je bilo določeno po proračunu. Na tem temelju je bila namreč za poplačilo dolgov določena le vsota 282.589 K, dejansko pa se je v letu 1917. poplačalo dolgov 7.384.484 K 68 h, t. j. več za 7.101.895 K 68 h.

V vsoti 7.384.484 K 68 h, plačani na račun dolgov, so vpošle tudi nastopna plačila, in sicer:

1. vsote 385.765 K v pokritje ostanka dolga pri Kranjski deželni banki, izvirajočega iz transakcije iz leta 1914. za financiranje deželnih elektrarn;
2. vsote 187.000 K v poplačilo posojila vojne posojilnice v Ljubljani za II. vojno posojilo;
3. vsote 226.400 K v poplačilo posojila Kranjske deželne banke za III. vojno posojilo;
4. vsote 962.083 K 83 h v poplačilo posojila Kranjske deželne banke za V. vojno posojilo;
5. vsote 1.201.050 K v poplačilo posojila Kranjske deželne banke za aprovizacijo deželnih zavodov;
6. vsote 4.144.543 K v delno pokritje dolga pri deželnem melioracijskem zakladu.

V splošnem se glede neugodnega gospodarskega uspeha leta 1917. opozarja na to, da proračunska podlaga leta 1914. sploh več ni odgovarjala dejanskim razmeram in da torej za pravilno presojo dejanskih uspehov leta 1917. nikakor ni pripisoval proračunu leta 1914. tiste vrednosti, kakor jo je imel za leto 1914. To se vidi n. pr. že iz tega, da je leta 1914. še bila samostojna deželna naklada na pivo, dočim te naklade leta 1917. več ni bilo. Če je radi tega uspeh leta 1917. v primeri s proračunom leta 1914. negativen, je to samo navidezno, dejansko pa ne.

Večji ali manjši dohodki in stroški so v več slučajih tudi v medsebojni zvezi in se torej ugodnejši ali ne-

ugodnejši uspehi more pravilno presojati le tedaj, ako se primerja strošek s korespondentnim dohodkom.

Ljudskošolskemu učiteljstvu so se v času do 30. junija 1917. dvakrat dovolile vojno-draginske doklade, za čas od 1. julija 1917. do 31. decembra 1917. pa so se mu priznale stalne mesečne vojno-draginske doklade, kakor so jih takrat prejeli državni uslužbenci. Razen tega je prejelo ljudskošolsko učiteljstvo za leto 1917. enkratni nabavni prispevek po izmeri, ki jo je določila država. Skupni izdatek na vseh teh plačilih je znašal 1.751.900 K 75 h. Ker je pa država povrnila od teh izplačil vsoto 1.017.896 K, to je izdatek na enkratnih nabavnih prispevkih, je znašal izdatek iz deželnih sredstev le 734.004 kron 75 h.

Tudi deželni uslužbenci so uživali v letu 1917. vojno-draginske doklade in se je izplačalo na teh dokladah 361.297 K 18 h.

Na stroških vsled vojske se je izplačalo v letu 1917. vsota 55.286 K 97 h.

Za elektrarno na Završnici se je pokrila leta 1917. bilančna izguba za upravno dobo od 1. julija 1916. do 30. junija 1917. v znesku 123.082 K 52 h. Izguba se je pokazala leta 1917. tudi pri deželnem zakupu državne užitnine in je znašala 44.015 K 64 h. Pokriti jo je bilo iz tekočih deželnih sredstev.

O stroških in dohodkih posameznih deželnih zavodov so računi sledeči:

Deželna prisilna delavnica

Uspeh:

Dohodki 167.138 K 70 h
Stroški 215.522 K 60 h

Primanjilja 48.383 K 90 h
Proračun:
(130.412 K + 36.726 K 70 h)
(171.340 K + 44.182 K 60 h)

(40.928 K + 7.455 K 90 h)

Deželna bolnica.

Uspeh:

Dohodki 574.944 K 98 h
Stroški 930.382 K 50 h

Primanjilja 355.437 K 52 h
Proračun:
(237.609 K + 337.335 K 98 h)
(499.656 K + 430.726 K 50 h)

(262.047 K + 93.390 K 52 h)

Deželna blaznica.

Uspeh:

Dohodki 75.712 K 62 h
Stroški 187.224 K 18 h

Primanjilja 111.511 K 56 h
Proračun:
(31.989 K + 43.723 K 62 h)
(177.910 K + 9.314 K 18 h)

(145.921 K — 34.409 K 44 h)

(Dalje prih.)

Najnovejša poročila.

(Vest LDU.)

ITALIJANI PREKORALI DE-MARKACIJSKO ČRTO.

Split, 23. (DDU.) Danes zjutraj na vse zgodaj je italijanska četa, katere jakost je še nepoznana, z nekoliko oklopnimi avtomobili prekorala nad Trogirom demarkacijsko črto in vkorakala v Trogir. Po spopadu z desetorico naših vojakov v Trogru so se naši vojaki umaknili. Amerikanci so z dvema vojnimi ladijama odpluli proti Trogru, da ustavijo Italijane. Admiral Millo je javil uradno ameriškem poveljniku, da gre za odpadnike, ki so pobegnili na svojo roko. V mestu vlada veliko razburjenje. Vrše se manifestacije in se pri-glašajo vsi moški za prostovoljce.

ITALIJANSKA SOCIALISTIČNA STRANKA PROTI RESKEMU PODVZETJU.

Milan, 23. (DunKUN.) Socialistična stranka je objavila oster manifest proti reškemu podvzetju, v katerem, kakor naglašajo, vidi nevarnost za mir. Proglas obsega tudi odkrit priziv do upora, kajti med drugimi naglašajo delavcem, bodisi civilnim, ali vojaškim, da ona disciplina, ki ne brani pustolovcem izvrševati njih nakane, ne sme zabranjevati niti proletarcem, da nastopajo po svojem prepričanju in kakor velja njih interes.

JEKLARSKA STAVKA V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Pariz, 22. (DunKUN.) »Chicago Tribune« poroča iz New Yorka, da

obsega stavka v ameriški jekleni industriji 145 tovarov z 280.000 delavci, od katerih odpada na Pittsburgh 200.000 delavcev, ostanek pa na Cleveland in Chicago. To je, kar se tiče števila udeležencev, kakor tudi radi načelnega pomena in posledic, največji industrijski boj v Zedinjenih državah tekom mnogo let. Vodenje stavke, kakor tudi jekleno združenje nestrojno pričakujejo ladi boja, ki ne stremi za ničemer drugim, kakor na zedinjenje jeklene industrije. Ako bodo delavci zmagali, jim bo mogoče nastopiti s svojimi zahtevki ono pot, kakor so jo nastopili rudarji in železničarji. — Isti list poroča iz Washingtona: Ta stavka pomeni nadaljevanje boja, ki so ga delavci pred 27 leti po krvavi ustali izgubili. Smatra se splošno kot začetek velike vojne proti kapitalu v Zedinjenih državah. V senci tega tekom let največjega boja bo polzkušal predsednik Wilson na prihodnji industrijski konferenci v oktobru doseči stalen mir v ameriški industriji. »New York Herald« poroča: Dasiravno začetek boja še ne dopušča presoje o moči obeh strank, se vendar lahko ugotavlja na obeh straneh velik optimizem o njegovem izidu. Tako zastopniki jeklenega združenja, kakor tudi tajniki narodnega odbora za zedinjenje železnih in jeklenih delavcev so s pričetkom bitke zelo zadovoljni. Na borzo boj dosedaj še ni veliko vplival. Jekleni papirji so samo malo

padli, pri zaključku pa se je kurz v korist jeklenega združenja izboljšal za 10%. Po mnenju voditeljev stavke pa se more polni vpliv stavke pokazati šele v dveh dneh.

Iz Slovenije.

Jesenice.

Dolgo smo že molčali, toda sedaj moramo govoriti. Povedati moramo, da se je gospodu Kapuzu pl. Bilchelsteinu že popolnoma udrlo od same agitacije proti socializmu. Hodi že namreč po Zirovnici slepe miši lovit. Toda niti tam ne bode imel sreče, ker je tam ljudstvo bolj zavedno kakor Kapus, akoravno ni plemenitega stanu. Posebno rad bi prepričal gosp. Krž., našega starega prijatelja, da hočemo socialisti vse premoženje in vso zemljo popolnoma odvzeti tamkajšnjim kmetom ter jo razdeliti. Temu gospodu, ki nima kosmate vesti kakor Kapus, in tudi drugim vaščanom, se ni treba poštenih ljudi kot smo socialisti prav nič bati. Urediti hočemo vse tako, da bode celo Kapus zadovoljen. Sedaj pa, dragi bralc! »Napreja«, pozor!

Dne 17. septembra t. l. zvečer ob pol 9. uri je prišel zgoraj omenjeni gospod na postajo k svetilničarju, da si tam ne vemo kaj ogleda ter pri tem pokaže, kakšno orožje ima na razpolago; imel je ono za davno rekvirirano in od vseh poznano pištolo repetirko, o kateri pa je pozabil, da je nabasana. Začel se je igrati, akoravno je bil opozorjen, če morda niso patroni v pištoli. Odgovoril je, da jih ni, v tistem trenutku pa je že tudi počilo. Strel je šel v zid. Slučaj je hotel, da ni bil večje nesreče. Ako bi pa prestrel rezervoar — ali celo oba, ki sta bila polna petroleja, si posledic ne moremo niti predstaviti. Uslužbenec je od strahu padel, ker je mislil, da je zadet. Kapus je zelo zaničljiv v svoj poklic, s katerim pa državni ni še nikoli nič koristil. Zgoditi se zna na Jesenicah največja katastrofa. Prosimo merodajne oblasti v imenu zakona varstva vseh uslužbencev, da se omenjenemu človeku takoj odvzame orožje, za katerega nima pravice, da ga nosi, ker take pištole že davno spadajo kam drugam, ako so bile rekvirirane. Mo-gode ima dotičnik še kaj drugega, kar bi našl Jugoslaviji koristilo? Ako se res kateremu od gospodov krmarjev država smili, je njegova sveta dolžnost, da Kapusa iz Jesenic odstrani in se ga pošlje v kak gozd zajet lovit.

Gospodje na merodajnih mestih skrbite za to, da mu prej kot mogoče preskrbite potni list.

Shod v Kropi.

Ki se je vršil zadnje nedelje, je bil zelo dobro obiskan. Tudi v Kropi so prišli delavci in delavke do zaveš, da se morajo vsi pripoditi socialistični armadi, če hočejo zase svoje pravice. Sodrugi, ki ste prvi začeli delovati za socialistične ideje v Kropi, bodite prepričani, da vršite veliko nalogo. Dolgo smo namreč ječali pod terorizmom ljudi, ki so vedno klicali: »Molite in nosite svoj križ, ker tako hoče večni bog!« Tiho in udano ste, ponizni Kropčanci, trpeli med gorami, kovali ste železo od zore do mraka, možje, žene, otroci, uboga dekleta, ki še danes morate privzdigovati težka kladiva. Ali gospodje v družni sukni, bodo in so že spoznali, da niste več tako tihi in udani, kakor bi si gotovo še nadalje želeli nekateri gospodje. Saj bo kmalu prišel čas, ko boste lahko tudi vi z glasovnico v roki pokazali vrata tistim, ki vam še danes obetajo bič. — Na shodu je poročal sodrug Vehovec o političnem in gospodarskem položaju delavstva. Danes živimo v dobi, ki nam prinaša vsaki dan kaj novega, največ pa hujih udarcev za delavstvo. Gospoda je postala že preobsestna. In še vedno skuša držati delavske sloje v nezavednosti, da bi lažje gospodarila nad njimi. In ta preobsestna gospoda je vprizorila tudi to strašno svetovno vojno. Ne bodemo pozabili, kako je cerkvena gospoda s križem v roki blagoslavljal ubogo paro, ko je šla umirati na bojišča za kapitalistične parasite! Jugoslavijo pa, ki smo jo socialisti že davno prorokovali, že imamo. Kakšna naj bo ta Jugoslavija, zato moramo sedaj predvsem skrbeti. Ne pustimo, da bi posvetna in cerkvena gospoda sedela za preobloženo mizo, delavstvo pa da bi gledalo skozi prste. Ako delavec dela, tedaj naj ima za to delo tako plačilo, da bo lahko preživel svoje otroke. Delavec mora biti soudeležen dobička, ki ga on proizvaja. — Socializacija podjetij hočemo, nadalje socialno zavarovanje. Zahte-

vamo takojšnje volitve, občinske in državne. Vidimo, da v Belemgradu danes hočejo vsa ta za nas tako važna vprašanja spraviti z dnevnega reda, pri čemur so posebno naši klerikalci pridno na delu. In njih glasilo »Slovenec« piše vse drugače, kot faktično delajo klerikalni poslanci v Belemgradu. Kako je v Kropi? Delavci, ki se razumejo na delo, ne marajo. Za delavce, ki so 15 let delali v zadrugi, nimajo dela. Delavci, ki so strokovnjaki, ne smejo biti člani zadruge! Na ta način se v Kropi zida hiša! Stavba je pa le takrat dobra, kadar jo zidajo strokovnjaki. Kakor hitro ni vodstvo tovarne v pravih rokah, v rokah strokovnjaka, tovarna ne more napredovati. Ako tega ni, je vsako podjetje obsojeno na smrt. Vse to odpravite delavci iz Kroke s tem, da se z vsemi močmi oklenete naše socialno - demokratične organizacije. Ne iščite rešitve v latinskem pregovoru: »In vino veritas«, v vinu je resnica — tu rešitev! Dokazite, delavci, da ste spoznali v sebi človeka, za kakršnega vas noče priznati gospoda! Iztrgajte se iz rok cerkvene in posvetne gospode, ker prej ne bodo nastopili boljši časi!

Po shodu se je vpisalo precej sodrugov v politično organizacijo. Delavci, neustrašeno naprej za pravično delavsko stvar in ne strahite se groženj s hudičem! Omenjamo še tole: Lepak naše stranke, ki je bil od sodrugov nabit v Kropi, ni dajal miru nekemu surovemu in zahrbtnemu »inteligentu« izmed župnikovih ovčic. Veleučeni in velepošteni »inteligent« ga je namreč kratkoma strgal s stene. S tem svojim ljudskim činom si je zagotovil večno slavo: ko namreč umre, mu postavimo na najbližnjem hribu spomenik iz opeke z vzdano ploščo in napisom: Tukaj počiva kroparski inteligent, ki je bil slab učitelj in hud sovražnik rdečih tepakov.

Gospodarstvo.

Sladkor iz Češke. Minister prehrane je naročil 600 vagonov sladkorja iz Češke. Ta sladkor pa se toliko časa ne bo začel izvažati iz Češke, dokler se od tam ne izvozi na Francosko 2000 vagonov sladkorja, ki jih je Francija naročila.

Tovarna stekla. V Belišču v Slavoniji je ustanovljena tovarna stekla s kapitalom združenih slovenskih trgovcev.

Iz stranke.

Politična šola na Jesenicah. V nedeljo, dne 28. t. m. ob 10. uri redno predavanje v novi šoli.

Kralj. pol. org. za Krakovo. Trnovski odborovi seja in seja zaupnikov je danes, v sredo, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu, Krakovski nasip št. 14. Pridite vsi! — Predsednik.

Shod krojaških pomočnikov se vrši v petek, dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Mahrovi šoli. I. nadstropje. Poroča srbski delegat iz Beograda sodrug Pešič. Dolžnost vseh je, da smo polnoštevilni. — Odbor.

Podružnica oblačilne stroke v Ljubljani sklicuje za nedeljo, dne 28. t. m. shod vseh šivilj, modstij in itd.

v prostorih Mahrove šole. I. nadstropje, nasproti »Mestnega doma«. Razpravljalo se bo o vašem gnutnem položaju ter o potrebi vaše stanovske organizacije. Stvar je zelo važna, zato prosimo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Shod radeških usnarjev. V nedeljo popoldne ob 2. se bo vršil shod usnarjev v Radečah v gostilni pri Halerju v Radečah pri Zidanem mostu.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Sodrug Karl Zavolovek, Trbovlje I., savski rov: V kateri številki »Napreja« ste čitali inserat?

Gosp. Janko Leban, nadučitelj, Bukovica: Naznanite nam, katero številko lista reklamirate.

Česka obec, Ljubljana: Pošljate nam notice o brezplačno objavo, pa niste naročnik »Napreja«. Ali je to res?

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Kuharice, dekle za vse, sobarice, dekle, posredovalnica služb, Celje, Kolodvor. ul. 9.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovratne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata **brata Sever,** zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. 577 10-3

Tapetnik Dragotin Puc, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18, prej v Trstu, se priporoča za vsa v tapetniško stroko spadajoča dela. 588 8-3

Postranski zaslužek, lahke, hitre in dobre, ne osebe (tudi otroci nad 14 let) s prodajanjem »Napreja«. Oni, ki se javijo osebno prej, nastavljeni bodo vrhutega še na dobra mesta. Zglasiti se je od 1/2 11. do 11. ure dopoldne v upravi »Napreja«, Frančiškanska ulica 6/L.

Čevlji (Golsers) št. 41, močni, trpečni, skoro novi, se ceno prodajo. Kje? pove upravnistvo »Napreja«.

Pile okrog treh metrov, priprave za otroško obleko, se odda. Naslov pove upravnistvo »Napreja«.

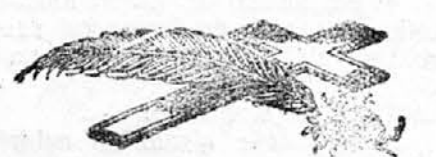
Obleka za dečka, starega od 8 do 10 let, dobro ohranjena, se ceno prodajo. Pozve se naslov pri upravnistvu »Napreja«.

Izjava. Izjavljam, da je govorica, katero je izrekel izrek napram meni gospod Franc Pirnat, sodavkar v Novi vasi, laž. Dokler tega ne prekliče, ga imenujem podlega lažnika. — Glince, dne 21. septembra 1919. 589 Iv. Korošin.

Kolporteria za Celje iščemo.

Kdor želi prevzeti ta posel, naj se zgleda pri sodrugu Josipu Maru, Celje, boln. blag., Vodnikova ul. 8.

Miši, podgane, stenice, šurki! Izdelovalne in razpošiljave preizkušene radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 6; za šurke K 6-; posebna močna tinktura za stenice K 6-; uničevalce moljev K 3-; prašek proti mršesu K 5-; mazilo za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 3; prašek za uši v obleki in perilu K 3; prašek proti pernim ušem K 3; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) in mravljam K 3; Pošljite po povzetju: Zavod za pokončevanje mršesa **M. Junker,** Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III. 14

Konsorcij slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani javlja, da je

Ignacij Borštnik

profesor I. jugoslovanskega konservatorija v Ljubljani, član kraljevega hrvatskega zemaljskega kazališta v Zagrebu, bivši dolgoletni član in režiser ter učitelj dramatične šole slovenskega gledališča v Ljubljani itd. itd.

v torek dne 23. t. m. opoldne v deželni bolnici ljubljanski po kratki bolezni preminul.

Pogreb bode v četrtek dne 25. m. ob 4. uri popoldne iz Narodnega doma na pokopališče k sv. Križu.

Slovenska drama je izgubila z njim svojega prvega umetnika.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1919.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Priporoča se trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

ZALTA & ŽILIC

Ljubljana, Marije Terezije cesta 10. 5 (Gospodarska cesta.) 532

Poslovalnica bolniške blagajne ljubljanske v Kočevju

opozarja njene člane, da se izplačuje bolniščina vsako soboto tedensko za nazaj.

Obenem se opozarjajo vsi delodajalci, da točno plačujejo vse poslance jim račune, da se izognejo vsem neprilikom. 582 2-2

Poslovalnica bolniške blagajne ljubljanske v Kočevju.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K poštine prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven 10-7 rotovža. 531

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela

gostilno „Narodni dom“ v celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo, ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Černe z Goriškega. 538 15-7

Ključavničar

starejši, izvežban v autogeničnem rezanju in varjenju se išče 585 8-1 Elektrarna FALA ob Dravi.

Inženir dr. Miroslav Kasal oblatveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hillejeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah. 184

St. 2432.

Razpis.

Ves inventar jugoslovanske milarne v Sp. Šiški (za poslopjem ljudske šole) je naprodaj bodisi v celoti, bodisi v posameznih delih (stroji i. t. d.). Reflektantje si morejo ogledati milarno vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Ponudbe z navedbo cene je vložiti najkasneje

569 3-3

do 15. oktobra 1919

pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo.

Gospodinja, ki rabi

552 10-1

Milo „SRNA“

štedi s perilom, časom, trudom in denarjem. Poizkusni zavoji po 4 1/2 kg vsebine. IGNAC FOCK, tvornica mila in sode, Kranj.

DRVA mehka in trda, vsako množino, pripelje na dom družba „IMPEX“ Mahrova hiša, Krekov trg št. 10, I. nadstr. 573 10-3

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ST. 1

Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

DAJE: kredite in predjame na blago in efekte itd.

KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.

IZDAJA: akreditive na vsa tu in inozemska mesta.

ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture.

POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Brzjavlj: **ESKOMPTNA.**

543 50-1

Int. telefon št. 146.

572 10-1

Modni salon

Rozi Fabčić

Rimska c. 6

Na Dunaju osebno izbrani modeli in valon klobuki v veliki izbiri. v zalogi so tudi lični klobuki ter športne in dalje, žalni klobuki ter športne in krznarke čepice, kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine. Popravila točno in ceno.

Rimska c. 6

Modni salon

Rozi Fabčić

Banatsko moko

prodaja v komisiji, samo na cele vreče, dokler traja zaloga. BALKAN, trg. šped. in kom. del. dr., Ljubljana, Dmajska cesta 33.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

3 0/0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —